

ONTSLAGSTATISTIEK

Jaarrapportage 2007

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Arbeidsverhoudingen
april 2008

Inleiding

Een arbeidsovereenkomst kan op verschillende wijzen eindigen. De gegevens in deze jaarrapportage hebben uitsluitend betrekking op de volgende twee wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan worden beëindigd:

- Door opzegging van de arbeidsovereenkomst met gebruikmaking van de ontslagvergunning afgegeven door een Centrum voor Werk en Inkomen (CWI);
- Door ontbinding bij een rechtbank (volgens boek 7.10 art. 685BW).

Ontslagaanvragen bij de CWI's en *ontbindingsverzoeken* van de arbeidsovereenkomst bij de rechtbank vormen tezamen een gering percentage van het totaal aantal keren dat een arbeidsrelatie wordt beëindigd.

Andere wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan eindigen zijn:

- beëindiging van een uitzendcontract;
- ontslag tijdens de proeftijd;
- eindigen van de arbeidsovereenkomst van rechtswege (niet verlengd contract voor bepaalde tijd zonder opzeggbeplating; bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; overlijden van een werknemer);
- met wederzijds goed vinden;
- ontslag op staande voet.

Deze rapportage bevat geen gegevens over deze wijzen van beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Alleen bij de gegevens van het CWI zijn verdere kenmerken van de betreffende werknemers en de redenen voor de ontslagaanvraag bekend. Van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken zijn alleen de cijfers bekend over de aantallen ingediende en afgehandelde verzoeken. Hierbij is nadere analyse naar kenmerken van de betreffende werknemers daarom niet mogelijk. Ook de uitspraak (al dan niet toekenning van het verzoek tot ontbinding) is niet bekend. Geschat wordt dat ongeveer 98%¹ van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken wordt toegekend en dus ontbinding van de arbeidsovereenkomst tot gevolg heeft.

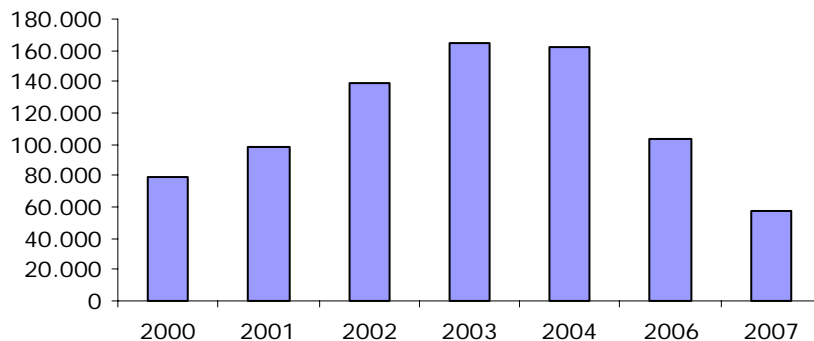
De opzet van de rapportage is als volgt: eerst worden de totaalcijfers van CWI en Justitie over aantallen ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken weergegeven. Vervolgens worden de cijfers van de CWI gebruikt om een beeld te geven van de redenen voor de ontslagaanvragen en de kenmerken van werknemers voor wie een ontslagaanvraag is ingediend, respectievelijk afgehandeld en toegekend. Tot slot volgt het afhandelingsproces, en worden gegevens over de behandelingsduur en regionale verschillen weergegeven.

¹ Arbeidsrecht, februari 2004, Mr. C.G. Scholtes

1 Totaal aan ontslaanvragen² en ontbindingsverzoeken³

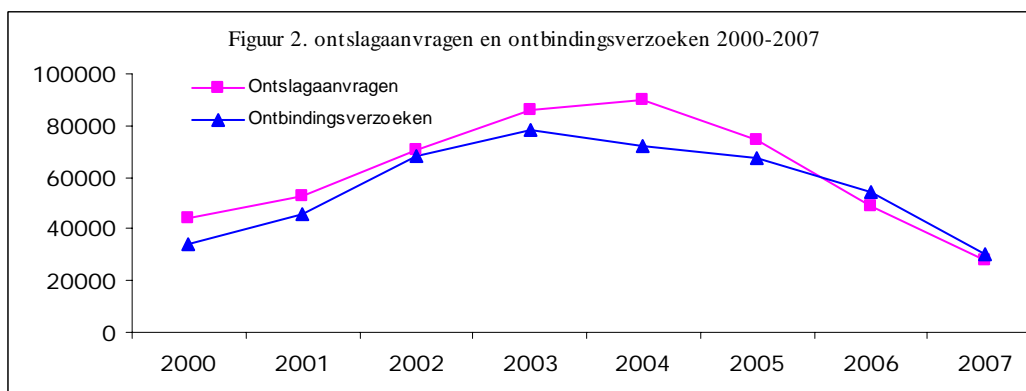
Het totaal aantal keren dat een ontslagprocedure in gang is gezet bij de CWI dan wel de rechtbank (sector Kanton) komt in 2007 op 57.530. Ten opzichte van 2006 (102.823) is het aantal ontslaanvragen en ontbindingsverzoeken tezamen met 44,0% gedaald.

Figuur 1. ontslaanvragen en ontbindingsverzoeken 2000 - 2007

Bij de CWI werd in 2007 voor 27.547 werknemers een ontslaanvraag ingediend; bij de rechtbanken werd voor 29.983 werknemers een ontbindingsverzoek voor de arbeidsovereenkomst ingediend.

Het aantal ontslaanvragen bij de CWI is ten opzichte van 2006 met 43% gedaald

2 CWI

De hierna volgende cijfers hebben uitsluitend betrekking op de ontslaanvragen bij de CWI. Achtereenvolgens komen het aantal ingediende aanvragen, het aantal afgehandelde en verleende ontslaanvragen en het proces van afhandeling aan de orde. Ook worden de kenmerken van de betreffende werknemers (geslacht, leeftijd, bedrijfssector) en de reden voor ontslag in beeld gebracht. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het feit, dat de aanvragen bij de CWI grofweg de helft van de onvrijwillige ontslagen voor werknemers met een vast dienstverband bedraagt (uitgezonderd het ontslag op staande voet) en naar verwachting geen representatief beeld geeft van alle ontslagen. De keuze van werkgevers om een ontslagprocedure via de CWI dan wel via de rechtbank in gang te zetten, hangt samen met de reden voor ontslag, de kosten die ermee gemoeid zijn, de kans op succes en de snelheid waarmee de procedure wordt afgehandeld. Het is daarom aannemelijk dat het totaalbeeld anders zou zijn wanneer ook van de ontslagen die via de rechtbank lopen de kenmerken van de betreffende werknemers bekend zouden zijn.

² Gegevens zijn afkomstig van Centra voor Werk en Inkomen (CWI)

³ Gegevens zijn afkomstig van het Ministerie van Justitie

2.1 Ingediende ontslagaanvragen

In 2007 is door werkgevers voor 27.547 werknemers een ontslagaanvraag bij de CWI ingediend. Het merendeel van de aanvragen betreft een aanvraag voor ontslag om bedrijfseconomische redenen (64%), hetzij individueel (48%) hetzij collectief ingediend (16%). Ruim een vijfde deel (24%) betreft arbeidsongeschiktheid en (11%) betreft andere niet-economische redenen (zie tabel 1).

Collectief ingediende ontslagaanvragen zijn aanvragen die worden ingediend voor 20 werknemers of meer; in de statistiek is het *aantal* werknemers die het betreft opgenomen. Vergeleken met 2006 is het aantal ontslagaanvragen in 2007 met 43% gedaald (zie tabel 1)

Tabel 1: Ingediende ontslagaanvragen naar reden; 2007 t.o.v. 2006

reden van ontslag	2006		2007		toe- / afname
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
bedrijfseconomisch individueel	27.067	56%	13.203	48%	-51%
bedrijfseconomisch collectief	7.025	14%	4.307	16%	-39%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>34.092</i>	<i>70%</i>	<i>17.510</i>	<i>64%</i>	<i>-49%</i>
niet-bedrijfseconomisch	4.092	8%	3.111	11%	-24%
arbeidsongeschiktheid	10.107	21%	6.706	24%	-34%
onbekend	319	1%	220	1%	-31%
totaal	48.610	100%	27.547	100%	-43%

2.2 Afhandeling van ontslagaanvragen

In 2007 zijn 25.089 ontslagaanvragen door de CWI's afgehandeld. Ten opzichte van 2006 (46.479 afgehandelde aanvragen) is dit een daling van 46%. Van alle afgehandelde ontslagaanvragen werd 82% verleend; 8% werd geweigerd en 11% werd ingetrokken.

Van de ingediende ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid werd 89% verleend; van het aantal aanvragen wegens niet-bedrijfseconomische redenen werd 65% verleend (zie tabel 2).

Tabel 2 Afgehandelde ontslagaanvragen naar reden en resultaat in 2007

Reden van ontslag	afge- handeld	verleend	geweigerd	inge- trokken
bedrijfseconomisch individueel	11.766	79%	8%	12%
bedrijfseconomisch collectief	4.222	86%	2%	11%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>15.988</i>	<i>81%</i>	<i>7%</i>	<i>12%</i>
niet-bedrijfseconomisch	2.649	65%	19%	16%
arbeidsongeschiktheid	6.452	89%	6%	5%
totaal	25.089	82%	8%	11%

2.3 Verleende ontslagvergunningen

In 2007 werd voor 20.470 personen een ontslagvergunning verleend. Ten opzichte van 2006 (39.990 verleende ontslagvergunningen) is dat een daling van 49%.

Van de verleende ontslagvergunningen betreft 63% ontslag wegens bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief ingediend (respectievelijk 46% en 18%).

Arbeidsongeschiktheid is de reden bij 29% van de verleende ontslagvergunningen en niet-bedrijfseconomische redenen bij 8% (zie tabel 3).

Tabel 3 Verleende ontslagvergunningen naar reden in 2007

Reden van ontslag	procentuele verdeling
bedrijfseconomisch individueel	46%
bedrijfseconomisch collectief	18%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>63%</i>
niet-bedrijfseconomisch	8%
arbeidsongeschiktheid	29%
totaal	100%

Reden van ontslag en geslacht

Bij vrouwen is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid groter dan bij mannen: 32% van de verleende ontslagvergunningen voor vrouwen heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 25% bij de mannen. Bij mannen is het aandeel ontslagvergunningen wegens bedrijfseconomische redenen groter dan bij vrouwen: respectievelijk 65% tegenover 62% van het totaal aantal door het CWI verleende ontslagvergunningen (zie tabel 4).

Tabel 4 Verleende ontslagvergunningen naar reden en geslacht in 2007

reden van ontslag	aantal			procentuele verdeling	
	man	vrouw	totaal	man	vrouw
bedrijfseconomisch individueel	4.511	4.833	9.344	43%	48%
bedrijfseconomisch collectief	2.298	1.353	3.651	22%	14%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>6.809</i>	<i>6.186</i>	<i>12.995</i>	<i>65%</i>	<i>62%</i>
niet-bedrijfseconomisch	1.089	641	1.730	10%	6%
arbeidsongeschiktheid	2.581	3.164	5.745	25%	32%
totaal	10.479	9.991	20.470	100%	100%

Reden van ontslag en leeftijd

Bij oudere werknemers is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid duidelijk groter dan bij jongere werknemers. Ter vergelijking: 38% van de verleende ontslagvergunningen voor werknemers van 55 jaar of ouder heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 6% bij de werknemers van 15 tot en met 24 jaar oud. Bij deze jongste groep is het aandeel verleende ontslagen wegens bedrijfseconomische redenen relatief hoog (zie tabel 5).

Tabel 5 Verleende ontslagvergunningen naar reden en leeftijd in 2007

reden van ontslag	15-24	25-34	35-44	45-54	55+	totaal
bedrijfseconomisch individueel	53%	48%	46%	43%	45%	46%
bedrijfseconomisch collectief	20%	15%	21%	19%	14%	18%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>73%</i>	<i>63%</i>	<i>67%</i>	<i>62%</i>	<i>59%</i>	<i>63%</i>
niet-bedrijfseconomisch	21%	13%	8%	5%	3%	8%
arbeidsongeschiktheid	6%	24%	25%	33%	38%	29%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Uit tabel 6 blijkt dat het aantal verleende ontslagvergunningen naar verhouding toeneemt met de leeftijd van de werknemers. Het percentage verleende ontslagvergunningen ten opzichte van het totaal aantal werknemers in vaste dienst in de betreffende leeftijdsgroep, is het laagst voor 15- tot 24-jarigen (0,2%) en het hoogst voor 55- tot 64-jarigen (0,7%). Absoluut gezien zijn in 2007 meer ontslagvergunningen voor mannen dan voor vrouwen verleend door de CWI.

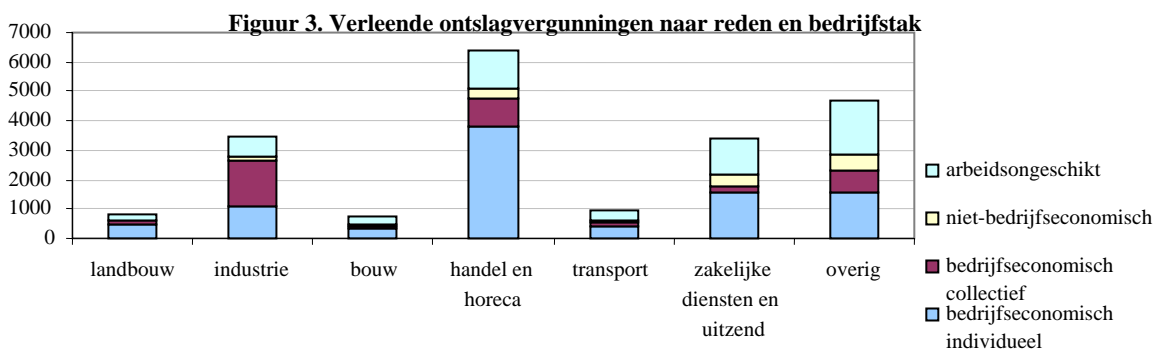
Gerelateerd aan het aantal werknemers in vaste dienst zijn er naar verhouding voor meer vrouwen ontslagvergunningen verleend dan voor mannen (0,4% versus 0,3%). Vooral voor vrouwen in de leeftijd van 55 jaar of ouder zijn naar verhouding veel ontslagvergunningen verleend: voor 0,8% van het totaal aantal vrouwen in vaste dienst in deze leeftijdscategorie.

Tabel 6 Verleende ontslagvergunningen naar leeftijd en geslacht in 2007

leeftijd	aantal verleend			als % werknemers in vaste dienst		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
15-24 jaar	597	514	1.111	0,2%	0,2%	0,2%
25-34 jaar	1.447	1.730	3.177	0,2%	0,3%	0,2%
35-44 jaar	2.897	2.710	5.607	0,3%	0,4%	0,3%
45-54 jaar	3.282	3.104	6.386	0,4%	0,5%	0,5%
55-64 jaar	2.256	1.933	4.189	0,6%	0,8%	0,7%
totaal	10.479	9.991	20.470	0,3%	0,4%	0,4%

In tabel 7 en figuur 3 is het aantal verleende ontslagvergunningen naar reden per sector weergegeven. Uit deze cijfers blijkt dat het aandeel verleende ontslagvergunningen wegens arbeidsongeschiktheid het hoogst is in de 'overige bedrijfstakken' en de 'bouw' (40%), op afstand gevolgd door de zakelijke dienstverlening en het uitzendwezen (36%) en de transportsector (35%).

Het aandeel verleende collectieve ontslagvergunningen om bedrijfseconomische redenen is voor de bedrijfstak 'industrie' hoger (44%) dan voor de andere bedrijfstakken.

Uit tabel 7 blijkt verder dat het aandeel verleende ontslagvergunningen als percentage van het totaal aantal werknemers met een vast dienstverband in de betreffende bedrijfstak het grootst is in de landbouw (1,0%).

Tabel 7 Verleende ontslagvergunningen naar reden en bedrijfstak in 2007

reden van ontslag	landbouw	industrie	bouw	handel en horeca	transport	zakelijke diensten en uitzend	overig	totaal
bedrijfseconomisch individueel	56%	32%	47%	59%	45%	47%	34%	46%
bedrijfseconomisch collectief	15%	44%	2%	15%	13%	5%	15%	18%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>71%</i>	<i>76%</i>	<i>49%</i>	<i>75%</i>	<i>57%</i>	<i>52%</i>	<i>49%</i>	<i>63%</i>
niet-bedrijfseconomisch	4%	4%	12%	4%	8%	12%	11%	8%
arbeidsongeschiktheid	25%	20%	40%	21%	35%	36%	40%	29%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
totaal aantal N=	826	3.439	771	6.389	977	3.372	4.696	20.470
totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2005)	1,0%	0,4%	0,2%	0,7%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%

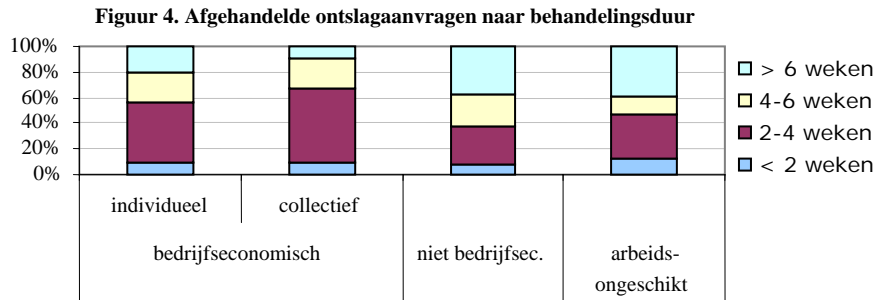
2.4 Proces van afhandeling van aanvragen

Behandelingsduur

Vooral ontslagaanvragen om bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief aangevraagd, worden relatief snel afgehandeld (respectievelijk 79% en 91% van deze aanvragen wordt binnen 6 weken afgehandeld).

Ontslagaanvragen in verband met arbeidsongeschiktheid en niet-bedrijfseconomische redenen nemen langere tijd in beslag: respectievelijk 62% en 63% daarvan wordt binnen 6 weken afgehandeld (zie figuur 4 en tabel 8).

Van alle ontslagaanvragen is 75% binnen 6 weken afgehandeld.

Tabel 8 Afgehandelde ontslagaanvragen naar behandelingsduur in 2007

behandelingsduur	bedrijfseconomisch			niet bedrijfsec.	arbeidsongeschikt	totaal
	individueel	collectief	totaal			
< 2 weken	10%	9%	9%	8%	12%	10%
2-4 weken	46%	59%	49%	29%	35%	44%
4-6 weken	24%	23%	24%	26%	15%	22%
> 6 weken	21%	9%	18%	37%	38%	25%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
binnen 6 weken	79%	91%	82%	63%	62%	75%
totaal N=	11.766	4.222	15.988	2.649	6.452	25.089

3 Regionale gegevens

De afhandelingsduur van de aanvragen is enerzijds afhankelijk van het aandeel ontslagaanvragen vanwege arbeidsongeschiktheid (deze duren langer), maar is ook regionaal bepaald. Voor de CWI's geldt dat 75% van de ontslagaanvragen, exclusief de aanvragen met als reden arbeidsongeschiktheid, binnen een termijn van 6 weken afgehandeld moet worden.

Vijf van de zes districten voldoen aan deze verplichting; één district heeft 74% van de ontslagaanvragen (exclusief arbeidsongeschiktheid als reden) binnen 6 weken afgehandeld in 2007.